

KURYER LITEWSKI

W WILNIE DNIA 14 LUTEGO V. S. 1814. ROKU.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

St. Peterzburg dnia 4go Lutego v. s.

Przeszłego miesiąca Grudnia 26go dnia 1813 roku Najjaśniejszy PAN w mieście Freyburgu, wydał następujący Naywyższy rozkaz do Armii Rosyjskich.

„Obeyrzawszy w czasie przechodu przez miasto Freyburg woyska Gwardyjskiego i Grenadyerskiego korpusów, kawaleryą rezerwową i należącą do nich artylleryą, będące pod dowództwem Jego Imperatorskiej Wysokości Cesarzewicza i Wielkiego Xięcia Konstantego Pawłowicza, Znalazłem ze szczególném Moim ukontentowaniem zupełny we wszystkich częściach porządek, ochronienie ludzi i koni, a w odzieniu czystość i ochędostwo. Za tak wielką staranność o woyskach przy ciągłych marszach, po znamienitych bitwach pod Kulmem i pod Lipskiem, Oświadczam wdzięczność Moię i przychylność głównodowodzącemu Armiją Jenerałowi piechoty Hrabieciu Barclaiowi de Tolli, Jego Imperatorskiej Wysokości Cesarzewiczowi i Wielkiemu Xięciu Konstantemu Pawłowiczowi, równie i znajdującym się pod Jego kommendą, Jenerałom Infanteryi Hrabieciu Miloradowiczowi, Jen. Leytn. Xięciu Galicynowi i wszystkim korpusnym, dywizyjnym i brygadnym Jenerałom, Półkowym, bateryjnym i batalionowym Kommandantom.

(Podpisano)

ALEXANDER.

(z Pocz. Póln.)

St. Peterzburg 31go Stycznia v. s.

Południowy kraj Rosyi, to jest: trzy-nowo-Rossyjskie Gubernie i Mało-Rossya, korzystając z wybornych pastwisk i umiarkowanego klimatu, są bardzo wygodne do zaprowadzenia i wychowania licznych owczarni. Podobało się JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI zwrócić uwagę na wielką korzyść, iakiej się można spodziewać z téy gałęzi wieyskiego Gospodarstwa. Wsparcia Monarszey szczodroty udzielone niektórym Cudzoziemcom zaprowadzającym owczarnie, były początkiem ubiegania się w téy części gospodarstwa pomiędzy właścicielami Kraiowemi, z których wielu, nawet bez żadney od Skarbu pomocy, doprowadzili swoje owczarnie do bardzo kwitnącego stanu. Pozwolenie wywożenia wełny za Granicę, i dana zupełna swoboda w iéy handlu, tudzież łatwość zbywania wełny do fabryk sukiennych, na których teraz w znaczney ilości wyrabia się ciężkie sukno, pomnożyły cenę wełny, i zachęciły wielu do zaprowadzenia licznych owczarni. Pomnożenie owczarni będąc przyczyną konkurencyi w przedaży, zniżyło znowu cenę wełny. Chociaż ogólnie powiedzieć do dobrego stanu, iak się to okazuje z corocznych rachunków podawanych przez Naczelników Gubernii; jednakże Mało-Rossya rozróżnia się tak liczbą zaprowadzonych owczarni, iako też własnością ich gatunków. Podług otrzymanych doniesień z roku 1813go w samey Gubernii Półlawskiej, znajdowało się owiec 766,034, a w téy liczbie 80,000 lepszych cudzoziemskich gatunków. Oprócz tego w przeciągu roku 1812, przedano z teyże Gubernii owiec 113,858 za rubli 438,285. Równie też i w Gubernii Czerniechowskiéy, pomnaża się corocznie liczba zaprowadzonych owczarni. Twierdzić teraz można, że Rossya do wyrobku

ciężkich sukien posiada swój własny pierwszy materiał; a zatym obiecywać sobie wolno, że fabryki ciężkich sukien w Rosyi, przyprowadzone już do dosyć pięknego stanu, niebawnie liczyć się będą mogły obok najlepszych w tym rodzaju fabryk Cudzoziemskich.

(Dalszy ciąg nadgród danych za okazanie szczególnego męstwa w bitwach pod Lipskiem.)

(L. Gw. Półkow. Jegerskiego, Praporszczycy, Fon Loman, Sawielów 2, Kuszelew, Bistrom, Ryzow, Jedyszew; Finlandzkiego Sztabs Kapitan Czeliuszczew, Pinobellu, Porucznicy, Marin, Baykow 1. Podporucznik Fromandier; Grenadyerskiego, Podpółkownicy, Szubert, Wolkow, Kapitan Rebenfeld, Sztabs Kapitan Adamow 2, Podporucznik Faworski; Pawłowski Sztabs Kapitan Ditmar; Półkow. Grenadyerskich, Tauryckiego Sztabs Kapitan Zabudski, Porucznik Jokszman, Podporucznicy, Szlitter, Klaihils, Zaideman; St. Peterzburgskiego, Kapitan Prusow, Półkowy Adjutant Porucznik Timofiew; Moskiewskiego, Sztabs Kapitan Fiedorow, Porucznicy Lebediew 4. Bolkoszyn; Astrachańskiego Sztabs Kapitan Hessel 2; Fanagoryjskiego Major Gartung; Sibirskiego Major Patatów; Małorosyjskiego Major Brant, przykomenderowany z 20go Jegierskiego do Kałuskiego piechotnego półku Major Matow; Estlanskiego piechotnego półku Major Friken; kawaleryjskich półków L. Gw. Huzarskiego korneci Poziemkowskoy, Kologrywow, Reitern, Ułańskiego Sztabs Rotmistrz Jelski 2, korneci Merzlukim, Kronberch; Kirisierskich półków, Ordeńskiego Major Denisiew 1. Małorosyjskiego Rotmistrz Trukein, Nowgorodzkiego Sztabs Rotmistrz Zolotarewski 1. Porucznicy Rokolow, Wasiliew; Starodubowskiego Sztabs Rotmistrze Kozłow, Wolski, Dmitriuk, Porucznicy Bulhaków, półkowy Kwatermistrz Czeretów, półkowy Adjutant Kagański, Ordelem Sgo Włodzimierza 4go Stopnia z wstęgą. (z Pocz. Póln.)

Ryga dnia 5go Lutego v. s.

Wczoray przejeżdżał tędy Goniec z główney kwatery Sprzymierzonych wysłany. Paszport jego był datowany dnia 23go Stycznia (4. Lutego) z Bar sur Aube. (Ten sam jest bez wątpienia, od którego otrzymaną wiadomość, i drukiem w Extrablacie w Królewcu ogłoszoną, umieściliśmy w przeszłym Numerze.)

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE

Stuttgard dnia 29go Stycznia n. s.

Dziś zrana odebraliśmy przez Sztafetę wysłaną z główney kwatery Langres dnia 22go Stycznia wieczorem o godzinie 8mej, następną wiadomość:

Dnia 22go Stycznia, o godzinie 3 po południu Najjaśniejszy Cesarz ALEXANDER wiechał do Langres; wódz naczelny Xiąże Schwarzenberg wyiechał na powitanie i przyymował tego Monarchę. — Przed przybyciem Cesarza, odebrano przez gońca wiadomość, że Minister Francuzki związków zagranicznych, Xiąże Wicencyi, przybył do Chatillon sur Seine. Podpółkownik Hr. Thurn, który z placówką awangardy, posunął się był tylko o milę od tego ostatniego miasta, udał się do Ministra z zapytaniem, iakieby chciał dać rozkazy? Minister odpowiedział, iż te tylko zwycięzy dawać przystoi. — Xiąże Schwarzenberg wysłał potem Jenerała Herzogenberga z rozkazem, aby osobę Ministra, od wszelkich

przypadkowych nieprzyjemności ubezpieczył, ale aby mu oraz oświadczył, iż przybycie jego nie wstrzyma bynajmniej postępu działań wojennych.

Kolumna Jenerała Leytn. Hrabiego *Pahlana*, od 6go korpusu armii, wzięła kierunek na *Joinville*; czoła korpusów Szląskiej Armii, i 5go korpusu Armii Wielkiej, stały obok siebie. Rossyjskie i Pruskie gwardye i rezerwy, zaięły kwatery w okolicach *Langres*. Królewicz Wirtemberski scigał nieprzyjaciela we wszystkich kierunkach. Rotmistrz *Nagel*, od regimentu 2go strzelców Xięcia *Ludwika*, nie znalazł żadnego nieprzyjaciela aż do *Passy*.

Feldmarszałek *Blücher*, zdobył w *Toul* 3. orły, 3. metalowe i 1. żelazne działo, oraz zabrał w niewolę kommandanta *Chaudron*, 3 Oficerów i 400 żołnierzy. Bardzo wielkie zapasy wszelkiego rodzaju, nayszczęśliwiej prochu, w *Toul* znalezione były.

Podług ostatnich doniesień Jenerał Hr. *Platów* przebył *Moze* pod *Gré*; nieprzyjaciel cofnął się do *Polansée*, przyczem stracił pewną liczbę jeńców. Przy dalszém posuwaniu się z naszej strony, Francuzi ustąpili do *Dalencourt*, a nakoniec do *Void*, gdzie awangarda Marszałka *Wiktora* pod Jenerałem *Grouchy*, z 5ciu regimentów kawaleryi złożona, zaięła stanowisko. (z *Gaz. Berl.*)

Wiedeń dnia 2go Lutego n. s.

Podług doniesień od *Menu*, Xiążę *Schwarzenberg* dnia 26go Stycznia n. s. miał przenieść swoją główną kwaterę z *Langres* do *Chaumont*; Feldmarszałek *Blücher* znajdował się, iak twierdzą, w *Gondrecourt*. Wojska Mocarstw Sprzymierzonych były wszędzie z radością i uprzejmością od mieszkańców przyjmowane; wszędzie ieden tylko głos dawał się słyszeć, to jest: życzenie rychłego pokoiu.

Względem opanowania twierdz *Grado* i *Cataro*, donosi gazeta *Triestska* pod dniem 21m Stycznia, co następuje: dnia 14go b. m. Jenerał *Csivich* dowodzący korpusem oblegającym twierdzę *Palmanuova*, rozkazał Kapitanowi *Benko*, aby po ostatni raz wezwał do poddania się twierdzę *Grado*, i gdyby na to wezwanie poddać się nie chciała, aby ją szturmem zdobył. Kapitan ten, wypełniając rozkaz, tegoż dnia o godzinie 1wszey po północy, wziął szturmem wyspę i twierdzę, lecz nieprzyjaciel, korzystając z mgły i nocnych ciemności, na pięciu statkach uysdź potrafił, tak, że oprócz mnóstwa rozmaitych sprzętów i ammunicyi, pomiędzy którą znajdują się dwa statki ładowne prochem, tylko 42 jeńców dostało się w moc Austryaków.

Dnia 8go b. m. twierdza *Cattaro* poddała się Kapitanowi *Hoste*, kommandantowi Angielskiej fregaty *Bachante*, i zaraz nazajutrz przez 400 ludzi wojsk Austryackich osadzoną została.

Zaledwo odgłos o wojennych dziełach wojsk Sprzymierzonych dał się słyszeć w murach wojennej Akademii Cesarskiej w Neustadzie Wiedeńskim, natychmiast młodzież w tym Instytucie wychowanie biorąca, okazała największą niecierpliwosć dzielenia ze starszemi swoimi bracią niebezpieczeństw i laurów. Niechętnie bardzo ci młodzieńcy dali się uspokoić tą sprawiedliwą uwagą, iż do służby wojennej oczekiwać powinni zupełney dojrzałości swojej. Cała iedna klasa zmówiła się, aby za pierwszą sposobnością opuścić Akademię, i udać się do Armii Włoskiej. Umieli oni iedney nocy oszukać stróżów, a wymknąwszy się przez *Thiergarten*, i przebywszy *Leitę*, udali się do *Węgier*. Postrzeżono zaraz ich nieprzytomność, i ten poczet małych rycerzy, został odprowadzony na powrót do klasy, gdzie oczekuje, aby rozsądniejszym sposobem życzenia jego spełnione być mogły.

Wydany tu został rozkaz, aby zrobiono dokładny registr tego wszystkiego, co Francuzi w czasie pobytu swojego w *Wiedniu* w 1805 i 1809 z dzieł literatury i sztuki z sobą zabrali. W obudwu wprawdzie leciech, miano ostróżność, Skarbiec, gabinet obrazów, i przynajmniej rzeczy nayszadsze z Dworobiblioteki, i z galeryi obrazów, za zbliżeniem nieprzyjaciela, przenosić w miejsce bezpieczne. Lecz

gdy to nawet, co jest nie bardzo rzadkiem, jeśli tylko bezkarnie wziętém być może, znajduje miłośników, Francuzi okazali się takimi, i zabrali, co się im podobało, z malowideł, sztychów i książek. Registr tego już jest sporządzony, i niebawnie przesłany zostanie.

Jenerał kawaleryi Hrabia *Merfeld*, mianowany został przez Cesarza Posłem nadzwyczajnym przy Dworze Wielkiej Brytanii, i już wyjechał z *Bazyli* na miejsce sprawowania tego urzędu.

Przez miasto *Pest* przechodziła do Armii pierwszej kolumna 2,000 ludzi licząca z korpusu ochotników Serwiańskich, który Półkownik *Michalievich* w *Bannacie* uformował. (z *G. Berlin.*)

Wicencya dnia 18go Stycznia n. s.

Dzisiaj Xiążę *Pignatelli*, P. *Graham* Sekretarz Lorda *Bentink*, i P. *Menz*, sprawujący interessa Austriackie, przybyli tu do główney wojsk Austriackich kwatery, z ostatecznym oświadczeniem się Króla Neapolitańskiego. Król ten obowiązanie się czynnie działać przeciwko Francyi z 30,000 wojska, i dnia 23go, albo 24go, miał być przedsięwzięty na całej linii działań wojennych, powszechny atak przeciwko wojsku Francuzkiemu, o którego pomyslnym skutku wątpić nie można. — Parlament Sycylijski rozwiązany został.

Podług pism publicznych, Siostra *Napoleona* i Zona Xięcia *Luki*, nie znajdując bezpieczeństwa we *Florencyi* zagrożoney przez wojska Neapolitańskie, udała się do *Medyolanu*.

Ponieważ już od miesiąca z wojskiem Wice-Króla, nie było wcale żadney utarczki, wnoszą stąd, że są w robocie iakieś traktowania i układy.

(z *Gaz. Berlin.*)

Bazylea dnia 24go Stycznia n. s.

Wczoray weszło tu 300 strzelców *Tyrolskich*. — W mieście *Chambery*, przy wejściu Austriaków znajdowali się Jenerałowie Francuzcy *Desaix* i *Dupas*, i oczekiwali tam na wzmocnienia z *Włoch* i z *Francyi*. Twierdzą, że Jenerał *Dupas*, w iedney bitwie wraz ze 400 ludzi poymany został w niewolę. — Pod *Rheinveiler*, o 6 mil od naszego miasta, ma być rzucony most na łodziach, coby dla *Bazyli* wielką było ulgą. Kanton nasz od innych otrzymał wsparcie, albowiem on sam największe ciężary przechodów znosić musi. (z *G. Berl.*)

Bazylea dnia 18go Stycznia n. s.

Były Landaman Szwajcaryi, *Reynhard*, jako Burmistrz i Deputowany kierującego Kantonu *Zurychskiego*, wydał na oświadczenie Pełnomocników Austriackiego i Rossyjskiego następującą odpowiedź: „Deputowani kantonów znajdując w piśmie Posłów NN. Monarchow Sprzymierzonych, sobie dnia 1go Stycznia r. b. przesłaném, dowody wspaniałomyślnych i sprawiedliwych ich zamiarow; ich szacunku dla Szwajcaryi, i względow na jej niepodległość, z prawdziwą wdzięcznością przyjęli takowe wynurzenia, zdolne wpoić nadzieję szczęśliwey przyszłości nawet w te umysły, na których ostatnie wypadki najmocniejsze zrobiły wrażenie. Interes, jaki N. Cesarz Austrii okazuje w uznaniu praw politycznych Szwajcaryi, był już jawnym przez traktat *Lunewilski*. Lecz wówczas nie exystowała już równowaga Europy, a dobrodzieystwa tego traktatu stracone były dla Szwajcaryi: ogołocona z swoich przyrodzonych granic, przyciągnięta do Francyi przymierzem, które przez podbicia narzuconém zostało. — Szwajcaryja nie była w stanie nadania sobie nowej konstytucyi.

„Dzisiaj Władzcy połączeni, aby Europie zapewnić wolność i spokojność, okazują w daleko nroczystszej epoce, daleko jaśniejszym sposobem, te same zaszczytne zamiary względem Szwajcaryi. Na ich głos nie waha się ona wrócić do najpiękniejszego z praw swoich, którego ją nie mógł pozbawić przeciąg lat kilku, a którego stratę nicby nie zdołało wynadgodzić. Przystąpi teraz Szwajcaryja do politycznego urządzenia się na nowo, z uczuciami odpowiadającymi takowemu zamiarowi; z uczuciami

niepodległości zapewnionej prawidłami ogłoszonymi przez Sprzymierzonych Monarchów; z uczuciami bezpieczeństwa, owego koniecznego skutku przywrócenia równowagi w Europie; z uczuciami należnej wdzięczności z powodu korzyści, jaką jej przyniesie przywrócenie jej przyrodzonych granic; z uczuciami nakoniec sprawiedliwości i umiarkowania, które jedynie ustalić mogą zasady tego wielkiego dzieła.

„Zgromadzenie Deputowanych kantonów, ogłoszony układem z dnia 29go Grudnia 1813 rozprężenie stosunków opierających się na *Akcie pośrednictwa*, będąc w bezstronnem położeniu między dawnym, a kończącym się teraz porządkiem rzeczy, pragnie: aby nowy Akt związkowy opierał się na zasadach prostych, lecz użytecznych; przyjętych już od większej części kantonów, do których, że się inne także przyłączą wkrótce, należy mieć nadzieję. Ułożeniem takowego związkowego Aktu, na którym mają się opierać zjednoczenie i niepodległość Szwajcaryi, zajmie się Sejm szczegółowy. Załatwienie odrębnych ustaw należyć będzie do pojedynczych kantonów, z zastrzeżeniem jednak wpływu Seymu, ile takowy mógłby być użytecznym, a oraz gwarancyi, która nieodzownie wynika z Aktu związkowego.

„Chociaż trudność takowego zamiaru uderza każdego obeznanego z jeograficznym, ekonomicznym, moralnym i politycznym położeniem Szwajcaryi; chociaż nawet znajdują się ważne części stosunków związkowych, zależące od okoliczności zupełnie obcych zgromadzeniu kantonów, lub przewyższających wpływ jego — jednakże nie zachwieje to odwagi Urzędników, zajętych tem znakomitem dziełem. Aby na przyszłość zabezpieczyć swą ojczyznę od wszelkiego obcego wpływu, tak szkodliwego jej niepodległości; aby utrzymać od Europy ową uroczystą rękoiymią, pod którą Sprzymierzeni Władcy chcą stawić konstytucyą, wolnie zaczęta i uchwalona od Szwajcaryi, żadne natężenie nie będzie zbyt trudnem dla ich miłości ojczyzny. Mają oni przed oczyma pomysłność własnego kraju, a za podporę względy Mocarstw zapewniających jego losy.

„Proszac JW. Kawalera *Lebzelterna* i JW. Hrabiego *Capo d'Istria*, aby racyli podać do wiadomości Najjaśniejszych Monarchów niniejsze pismo, jako obemyłające wynurzenie sposobu myślenia Deputowanych, podpisany ma zaszczyt ponowić zapewnienie swego wysokiego upoważnienia, &c.

Dan w *Zurychu* dnia 4go *Stycznia* 1814.

Podpisano: Były Landaman, Burmistrz i Deputowany Kantonu, Dyrektor przewodniczący na zgromadzeniu *Reinhard*.

Kanclerz związkowy *Mousson*:

Burg dnia 2go *Lutego* n. s.

Dnia 28go przeszłego miesiąca, Francuzi z *Magdeburga* uczynili wycieczkę do bliższych wsi po tej stronie rzeki leżących, ale, nie mając nawet czasu do rabunku, odpędzeni zostali. — Od ośmiu dni przechodzą codziennie za *Elbę* wojska z działami, i ku *Renowi* biorą swój kierunek. (z *G. Berlin.*)

Amsterdam dnia 22go *Stycznia* n. s.

W ostatnich wojennych wypadkach wojska Angielskie bardzo czynnie działały. W czasie kiedy dywizya Jenerała Majora *Cooke* pod *Capelle* formowała odwod, Jenerał *Mackenzie* postąpił przeciwko *Merzen*. Batalion *Goralow* *Szkockich*, który jeszcze nigdy nie był w ogniu, bardzo odważnie uderzył na szaniec nieprzyjacielskie. Jego *Kommandant Macleod*, odniósł ciężką ranę w ramie, nie wprzód jednak opuścił plac bitwy, aż przez upłynienie krwi zupełnie sił pozbawiony nie został. — Od czasu tej bitwy, nie odmieniło się położenie wojsk Sprzymierzonych pod *Antwerpią*. Część wojsk Francuzkich, pociągnęła ku *Bruxelli*, i w *Antwerpii*, nie zostało nad 6,000 żołdaków. (z *G. Berlin.*)

Breda dnia 29go *Stycznia* n. s.

Nasza główna kwatera wychodzi intro do *Woe-ste* *Wesel*. *Herzogenbusch* w nocy z 27go na 28 przez *Półkownika Hope* szturmem zdobyty, gdzie 8 dział znaleziono. Dnia 28go poddała się także *Cytadella*,

gdzie oprócz 80 dział na wałach, znaleziono jeszcze 154 metalowych, i niezmiernie zapasy amunicyi.

Hellwig dnia 29go wszedł do *Bruxellii*, i z najwyższą radością mieszkańców przyjęty został. Wystawione tam niegdyś, tak nazwane drzewa wolności, przez pospólstwo zwałone były. — Jutro Jenerał *Bülow* idzie na *Antwerpią*. — *Hollandrowie* udają się do *Gorkum*, które ma być szturmem zdobyte. (Podług późniejszych doniesień z załogą twierdzy *Gorkum* zawarto rozejm do dnia 15go *Lutego*: i gdyby do tej pory odsiecz nie przybyła, twierdza będzie poddana, a załoga pójdzie w niewolę wojenną.)

(z *Gaz. Berlin.*)

Kassel dnia 31go *Stycznia* n. s.

Wczoraj 2ga kolumna wojska naszego dwa regimenta piechoty, strzelcy piesi i konni, i dwa szwadrony huzarów pod Jen. Majorem *Solms-Braunfels*, wyruszyła ztąd do Armii. — Wszystkie przedaże i darowizny dóbr Elektorskich uczynione w czasie przywłaszczenia *Westfalskiego*, są ogłoszone za nieważne: ci jednak, którzy mają do nich prawa, z powodu ich użytecznego użycia, utrzymać zostaną w ich posiadaniu. (z *G. Berlin.*)

Londyn dnia 20go *Stycznia* n. s.

Przeszłej niedzieli gwardye piesze otrzymały rozkaz być gotowemi do marszu dla złączenia się ze swoimi batalionami będącymi w *Hollandyi* i w południowej *Francyi*. Największa ich część jest do dwóch brygad pod wodzą Lorda *Wellingtona* przeznaczoną. Brygada Jen. *Lanke* w *Hollandyi* podniesiona będzie do 3000 ludzi. Dwa nowe regimenta kawaleryi udają się do armii Lorda *Wellingtona*. Ochotnicy milicyi narodowej odebrali także rozkaz do marszu.

Podług doniesień z północnej Ameryki prowincya Stanów zjednoczonych, *nowa Anglia*, oświadczyła się przeciwko wojnie, i że w przypadku potrzeby, osobny nawet traktat pokoju gotowa jest zawrzeć z *Wielką Brytanią*.

W skutek zwycięstwa otrzymanego przez Lorda *Wellingtona* w dniu 13 *Grudnia*, Wódz Angielski dnia 18go wydał odezwę zamykającą urządzenie względem handlu do portów Francuzkich leżących na stronie południowej *Aduru*. Podług tej ustawy przyjmowane będą okręty wszystkich narodów nie będących w wojnie z jednem z Mocarstw Sprzymierzonych, za opłatą 5 procentu od wartości ładunku. Wszystkie towary, i żywność przystawiana morzem do wojsk Sprzymierzonych są wolne od tego podatku. Municypalności zostały przez wodza wezwane, aby do odbierania takich cel potrzebne przedsięwzięli środki.

Marszałek *Suchet* miał opuścić *Katalonią* dla połączenia się z Marszałkiem *Soultem*, wojska zaś Sprzymierzone w *Katalonii* stojące wyruszyły dla wzmocnienia armii *Wellingtona*.

Dnia 3go *Grudnia* twierdza i *Cytadella Jacca* w *Arragonii*, którą jeszcze posiadali Francuzi, poddała się *Hiszpanom*. (z *Gaz. Berl.*)

Neapol dnia 30go *Grudnia* 1813.

Wezuwiusz gwałtownie wybuchnął, i od kilku dni jesteśmy świadkami scen straszliwych. Wybuchnienie zaczęło się d. 25go o godzinie 5tej po południu od kamiennego deszczu, który się na wszystkie okolice *Wezuwiusza* rozciągnął, i po którym nastąpiła gwałtowna eksplozja materyi ognistej. Ta rozdzieliła się na dwa strumienie, które płynęły ku *Torre del Greco*, i *Macero*. O godzinie 10tej jeden z tych strumieni utracił swą siłę, lecz drugi z większą prędkością zdawał się płynąć ku *Bosco reale*, i *Bosco tre cafe*: szczęściem, że idąc drogą dawnej lawy oszczędzał okoliczne pola. — W nocy dnia 26go wśród pozornej ciszy nastąpiła gwałtowniejsza jeszcze eksplozja, którą zapowiedział straszliwy grzmot we wnętrzościach góry. Słupy ogniste z nadzwyczajną mocą w górę wyparte uformowały o południu okropne chmury wulkanicznego popiołu, które większa część widnokregu okryta była. Wybuchnienia następowały jedne po drugich, grzmot podziemny

dawał się ustawicznie słyszeć, i w samym Neapolu chwiały się budowy od wzruszeń ziemi. O godzinie 2giej ten straszliwy fenomen zupełnie prawie ustał. Spokojność publiczna nie była nigdzie naruszona. Król dnia 27go udał się na miejsca najbardziej zagrożone, i poczynił rozrządzenia tyczące się spokojności mieszkańców. Za ostatnim wybuchnieniem d. 26go utworzył się nowy krater, z którego wypłynął szeroki strumień ognia, i z wielkim pędem otworzył sobie drogę ku *Somma* i *Ottajano*, kiedy inny dążył ku *Cardinale*. W *Torre* przez kwadrans padał deszcz kamienny. Szczęściem wszystko przeminęło bez szkody.

Od Menu dnia 31go Stycznia n. s.

Nayiaśniejsza Cesarzowa Jeymość Rossyyska dziś wyjechała z *Weimaru*, i po jutrze miała stanąć w *Frankforcie* nad *Menem*. — Reszty wojsk *Frankfortskich*, które w *Torgau* zamknięte były 3 oficerów, i 43 żołnierzy, powróciły do swych rodzin.

Przez *Ratysbonę* d. 25go b. m. przechodził drugi oddział parku artylleryi z *Pragi*, i jedna część huzarów *Austryackich* *Blankensteina*, która część załogi *Drezdeńskiej* eskortowała do *Morawii*. Przez *Bamberg* przechodził oddział artylleryi *Bawarskiej* powracając z oblężenia *Erfurtu* do *Forchheim*.

Dnia 29go Stycznia przybyli do *Frankfortu* dwaj *Angielscy* oficerowie, którzy, dostawszy się w niewolę pod *Bayonną*, do *Langres* zaprowadzeni byli, i tam za przybyciem *Sprzymierzonych* otrzymali wolność — Nie był tak szczęśliwym *Jenerał Dupont*, (ten zapewne, który przed 4ma laty ze swoją dywizją poddał się *Jenerałowi Castannos*). Siedział on jako więzień w zamku *Joux*, ale przed poddaniem tej twierdzy *Kommandant* nieprzyjacielski wyprawił go w głąb *Francyi*. (z *Gaz. Berl.*)

WIADOMOSCI ROZMAITE.

— Donoszą z *Paryża*, że dnia 19go Stycznia, akcje bankowe, które dwoma dniami wprzód stały 630, spadły na 505. — Z tychże doniesień mamy, że jeszcze d. 23 Stycznia n. s. *Napoleon* znajdował się w *Paryżu*.

W okręgu *Kalbe* nad *Saalą*, pospolite uzbrojenie wynoszące 60 kompanii piechoty, i 10 kompanii kawaleryi, już jest zupełnie organizowane.

— Miasto *Bremen* ofiarowało *Jenerałowi Tattenbornowi* prawo obywatelstwa, którego przywilej w złotej puszcze został mu oddany.

— Według gazet *Wiedeńskich* *Anglia* zatrzymała wyspę *Helgoland*, ale oddała *Danii* wyspę *Anholt* w *Kategat*, i inne jey posiadłości. (z *Gaz. Berl.*)

— Donoszą z *Londynu*, że *Hrabia d'Artois*, *Xiążęta Angouleme* i *Berry* odiechali na ląd stały. W wielu bardzo prowincjach ci *Xiążęta* nie znajdują oporu. *Młody Xiąże Grammont* nie zebrał wprawdzie, jak pierwey słyhać było, wojska we *Francyi* południowej, ale przybywszy do dóbr starożytnych swojej familii pod *Bayonną*, przyjęty był z niewypowiedzianą od mieszkańców radością, a wśród tysięcznych okrzyków, *Vive le Duc de Grammont!* odzywały się często głosy, *vive le Roi!* — Jeden żeglarz *Amerykański*, który w *Grudniu* opuścił *Bordeaux*, zapewniał w *Londynie*, że ostatniego wieczora przed jego odplłynieniem na teatrze w *Bordeaux* poprzybijane były karty z napisem, niech zginie tyran! niech żyje *Ludwik XVIII*.

— Z *Medyolanu* donoszą, że zbiegli *konskrypcyoniści* w wielkich *massach* przebiegają kray, i czynią niebezpiecznymi wszystkie drogi. W miastach *Bergamo* i *Breścia* mieszkańcy nie odważają się wyjść za bramy. *Wszelka Policja* zniknęła, albowiem *Zandarmowie* do wojska wcieleni zostali.

— Dnia 8go Lutego *J. K. W.* *Xiąże Szwedzki* był w *Herfort*: podług jego marszruty, miał on dnia 22go Lutego n. s. przeprowić się za *Ren* pod *Kolonją*.

— *Podpalcze* odezwy wzywające do rabunków i mordów, które się okazywały w wielu miejscach *Francyi* osadzonej przez wojska *Sprzymierzone*, skłoniły *Xiącia Schwarzenberga*, iż naywięcej dla bezpieczeństwa spokojnych obywateli, rozkazał gminowi broń odebrać.

— *Soult* dnia 18go *Grudnia* n. s. potrzykróć znowu uderzył na *Jenerała Hill*, ale za każdym razem odparty został.

— *Młoda Hrabini Platow*, córka sławnego *Wodza*, znajduje się w *Bazylei*.

— Z *Cadixu* donoszą pod dniem 4tym *Grudnia*, że *Insurgenci* w *Mexiku* na głowę pobici zostali.

— W roku przeszłym urodziło się w *Dreznie* 1,740 oboięy płci dzieci, umarło zaś 5,521 osób. — W Szpitalach zaś woennych w *Dreznie* i w jego przyległościach umarło 50,000 *Francuzów*.

— W *Katalonii* i na wyspach *Balearskich* zniesienie *Inkwizycyi*, miało sprawić nieiakie pomiędzy ludem wzburzenie.

— *Rząd Kantonu Waat*, odebrał 180 adresów od gmin swoich z podziękowaniem za jego mężne postępowanie względem *Kantonu Bern*. *Twierdzą* także, że *Bern* zrzekł się zupełnie swoich pretensyi względem dawniejszych swych poddanych, i już nie tylko do dwóch okręgów *Waatlندی*, *Aigle* i *Pays* ogranicza. Jeszcze dnia 14go *Stycznia* zgromadzenie *Zurychskie*, iako reprezentujące związek *Szwajcarski*, wezwowało *Kantony*, *Bern*, *Fryburg*, *Solothurn*, i kray *Gryzonów*, do przysłania na sejm swych deputowanych. *Walezya* ma nadzieję, iż połączona ze *Szwajcaryą* nowy *Kanton* związku formować będzie — *Bern* wybrał już swą wielką i małą *Radę*.

(z *G. R. Z.*)

— W *Magdeburgu* *Gubernator* *Jeneralny* tej twierdzy *Lemarrois* wydał rozkaz, iż dla dopełnienia 400,000 franków *przymuszonej pożyczki*, wszelki majątek ruchomy i nieruchomy należący nieobecnyim mieszkańcom *Magdeburga* ma być przez licytacją sprzedany, a jeśli przynajmniej piąta część oszacowanej wartości domów ofiarowaną nie będzie, tedy też domy zburzone, a materyał z nich sprzedany zostanie.

— Z *Alsacyi* pod dniem 22gim *Stycznia* donoszą, że od czasu postąpienia na przód armii *Jenerała Wrede*, żyją tam, jakby wśród głębokiego pokoju. *Twierdze Bryzak* i *Schlettstadt* są opasane, i czasami tylko mało znaczące pod niemi zachodzą potyczki. *Strazburg* jest zupełnie otoczony, i kozacy krążą aż pod murami tej twierdzy.

— *P. Pestalozzi* miał szczęście być przedstawionym *Nayiaśnieyszemu Cesarzowi Rossyyskiemu*. *Monarcha* ten raczył uwolnić miasto *Iwerdon* od szpitalu woennego, który tam miał być założony, przez wzgląd na użyteczny *Instytut Pestalozzego* w tém mieście będący.

— Na *audyencyi*, którą u trzech *Monarchow* otrzymali *Deputowani* od *Zgromadzenia Zurychskiego*, nalegali na nich *Wysocy Sprzymierzeńcy*, a osobliwie *Nayiaśnieyszy Cesarz Rossyyski*, aby jak najszybciej kończyli dzieło *Konstytucyi*. *Monarcha* ten wyraził wstręt swój od wszelkich niezgod i kłótni domowych, i ostrzegł, aby w wprowadzaniu odmian *Szwajcarowie* chronili się niestosownych i szkodliwych. — *Przytomni* w tymże czasie *Deputowani Berneńscy* nie otrzymali żadney *audyencyi*.

— *Twierdzą*, iż *Król Neapolitański* na rzecz *W. Xiącia Wirzburskiego* zaimmie *Toskanią*, i że ten ma być powód przybycia ostatniego do wielkiej główney kwatery.

— W *Genewie* uformowany został korpus ochotników pod nazwiskiem strzelców - *Goralow*, na czas tylko trwania wojny, dla *Cesarza Austryackiego*: jak tylko jednak wolne zaciągi *Angielskie* ustanowione będą w *Szwajcaryi*, korpus ten ma przejść na żołd *Angielski*.

P O D R A D

N. 1061.

1 Kommissya Wileńskiego Prowiantkiego Depozytowa przez to chcących się podjąć dostarczenia do Magazynu Wileńskiego do 350 pudów Słomy, aby się raczyli stawić na licytację do Wileńskiej Izby Skarbowej, na termin 1szy dnia 19go, 2gi dnia 25go, a 3ci i ostatni 25go dnia teraźniejszego miesiąca Lutego, z dostatecznymi zakładami, gdzie im kondycje obiaowane będą. *Siódmej klasy Pośników.*

OBWIESZCZENIA SĄDOWE.

1 Za Remisją Sądu Ziem: Wileń: Sąd Taxator: Exdywizorski na rozdział majątku Star: Abrahama Leybowicza Szlazberga Obywatela Wileń: ustanowiony, w powtórny terminie z poprzedzonego Obwieszczenia do Kamienicy tegoż Star: Szlazberga w mieście Wilnie za Zamkową bramą leżący przybyły, według zgodnego stron żądania Sądownictwo do dnia 20 Febr: 1814 Roku prorogował. Zeby więc wszyscy Kredytorowie i Pretensorowie na tym terminie do oczwistej przystępowali rozprawy pod upadkiem swych pretensyj, a zaś Debitorowie że etiam w ich niestanności oczwista następować będzie rozprawa, niniejszą trzykrotną do Kuryera Lit: podaie Awizacją.

2 Sąd Taxatorsko Exdywizorski, Dekretem oczwistym Ziemskim Pttu Wileńskiego w Roku 1812. Mca Maia 14. dnia zapadłym, na rozdział majątku zeszłego Matensza Korbuta Komor: Nowogrodzkiego między Jego Kredytorow przeznaczony, w terminie z Obwieszczenia przypadłym, to jest: dnia 5. Januar: teraźniejszego 1814. Roku ad fundum Folwarku Sadowiszek w Powiecie Wileńskim w Parafii Inturskiej sytuowanego ziechawszy, po zareassumowaniu należitym Jurydykcyi w tym miejscu, następnie za konsensem Stron stawiających; Sądownictwo swoje do Folwarku attynencyonalnego Bulkowszczyzny przeniósł; i tam dopiero w stosunku do przepisow Dekretu remissyjnego Administracją funduszow urządziwszy, w Sprawie samej Kopią z Spraw, komportacją wzajemną Dokumentów do dnia 1. Mca Aprila idącego 1814 Roku zaskutecznić się powinna, pomiar gruntow, niemniej akta inkwizycyi, kalkulacyi, i weryfikacyi zadecydował, tudzież zjazd swoy powtórny dla oczwistego rzeczy rozsądzenia na dzień 5. Junii bieżącego 1814 Roku udeterminował — w którym terminie żeby wszystkie Strony iakiebydzkolwiek mające pretensye dla probacyi onych pod nie uchronnym zapisaniem w rzeczy amissy stawali, i gdyby oraz wszelkie postanowienia tego Sądu do oznaczoney w gorze datty wypełnione były, niniejszą po trzykroć w Kuryerze Litewskim mającą się umieścić Awizacją ostrzega — Datt: w Wilnie Roku 1814 Mca Januar: 28. dnia.

Kanut Romanowicz Sędzia Ziem Pttu Wileń:

Prezyd: Exdywizor.

Jozef Bieliński Prezydent Grodz: Wileński i Exdywizor.

Kazimierz Mączyński Grodz: Wileń: Sędzia.

3 W skutek Naywyższego Imiennego Ukazu Roku 1802 Marca 20 dnia danego, Sąd Głny Litewsko-Wileński 2go Departamentu Wremiennego rozpoznając Sprawę Sukcessorow zeszłego Michała Ogińskiego Hetmana Lit: z Kredytorami i Pretensorami, oraz z Debitorami do masy tegoż Hetmana; Dekretem w Roku idącym 1814 Januar: 19 dnia zapadłym na wszystkich ogólnie stronach do tej Sprawy należących przeznaczył komportacją Praw, Dokumentow, Regestrow i wszelkich ogólnie dowodow na dzień 26 Febr: tego Roku do Kancelaryi swojego Sądu, na cztero-niedzielną persystencyą; a przy tym postanowił, że gdy pomienionym Naywyższym Imiennym Ukazem, po wyięciu z dalszych Guberniow, a przy naznaczeniu iednego Sądu Głównego Wileńskiego na niniejszą Sprawę rozkazano zebrać tak całą masę majątku zeszłego Hetmana Ogińskiego, iako też Kredytorow i Pretensorow, a tak ogólną Sprawę zarazem między wszystkimi, i o wszystko rozsądzić zalecono; w skutek czego za Rezolucją Roku 1803 Februar: 9 dnia uczyniono Publikatę, iak oraz oną za Dekretem niniejszego Sądu Roku 1810 Novembra 5 dnia zapadłym ponowiono, zwracając przytym

uwagę że Sprawa niniejsza od Roku 1805 naliczonych Dekretach, a szczególnie Roku 1809 Junii 21 dnia i 1810 Novembra 5 dnia, oraz na ostatecznym teraz Roku 1814 Januar: 19 dnia odkładzie zastanawia się, a ztąd zważając potrzebę rychłego ukończenia; i w tym dla zapobieżenia wszelkim z powodu nie przychożących stron zwłókom, a przez rychle rozsądzenie dla wypełnienia Naywyższego Imiennego Ukazu, ostatecznie ponowić Publikatę w Gazetach Kuryera Litewskiego, przez trzykrotne Ogłoszenie, aby na następny termin wszyscy Kredytorowie i Pretensorowie iakiegokolwiek tytułu do masy majątku zeszłego Hetmana Ogińskiego pozostający, nieodmównie przed tym Sądem stawali; że oraz w następny przypadnieniu, żadne już odkłady iako po tylu Dekretach dozwalane nie będą, lecz Sprawa ostatecznie i oczwiscie w pryncypalney rzeczy sądzono będzie, którego to oczwistego sądzienia uznane z uprzednich Dekretow Akta Inkwizycyi, Kalkulacyi, Weryfikacyi, czy te w teraźniejszym przeciągu odbyte, lub nie wyproawdzone zostaną; że to, i żaden inny obiekt zatrzymywać nie będzie, które zaś strony do następnego przypadnienia niestaną, z tymi wieczna Amissya Ich pretensyjow i należności zapisaną zostanie, a następną rozprawę bez nowych Pozwow, tylo za tym odkładowym Dekretem zastrzeżono — O czym dla powszechney wiadomości niniejsze czyni się Obwieszczenie. Zgodno z Protokółem Wacław Klukowski Sekretarz.

3 Rezolucją Sądu Głnego 2go Departamentu Gubernii Mińskiej przeszłego 1812 Roku Mca Apr: osmego dnia: w odmianę Dekretu Remissyjnego Ziemstwa Pińskiego między JW Karolem Strawińskim ex Podkomorzym a jego Kredytorami i Pretensorami zapadłą, została naznaczona Taxa i Exdywizya, Dóbr tegoż JW. Strawińskiego w Gubernii Mińskiej w Powiecie Pińskim sytuowanych, przy wstrzymaniu wszelkich konwikkow i Dekretow gdzie będą z onym otrzymanych, zakreślając amissją pretensyjow, któreby na Sąd Exdywizorski nie były przyniesione, skutkiem iakowej Rezolucyi Sądu Głnego, zebrany Sąd Taxatorsko-Exdywizorski na dniu 3 Mca Junii, upłynionego 1812 Roku do Dóbr tegoż JW. Strawińskiego Otołczyce zwanych, w Pińskim Powiecie położenie swoje mających, po ufundowaniu Sądowej Jurydykcyi w tymże dniu, iako terminie przez Sąd Główny naznaczonym i po ułatwieniu kwestyjow pierwszemu zjazdowi właściwych, komportacją, oraz wymiar ogólnych Dóbr Debitora naznacząwszy, powtórny zjazd termin na dzień 21 Mca Decembra przeszłego 1812 Roku zadeterminował, na ten termin żeby wszyscy Kredytorowie i Pretensorowie do majątku wspomnianego JW. Strawińskiego interesowac się mający, sami obecnie, lub przez Plenipotentow od siebie umocowanych z pretensjami swemi i dowodami sub amissione, iawili się decretoria ostrzegł: o czym przez publiczne Gazety awizować postanowił. Lecz kiedy powodem Kraiowego zamieszania takowe Exdywizorskiego Sądu postanowienie skutku nie wzięło, powtórnie więc za Ukazem Mińskiego Głównego Sądu 2go Departamentu na dniu 15 Januar: teraźniejszego Roku Sąd Zjazdowy do majątności Otołczyce przybywszy, a nie mając z wielu prawnych przyczyn oczwiscie dzieła Exdywizorskiego rozsądzić, na wszystko stroną Prozbę termin zjazdu ostatecznego do dnia pierwszego Junii teraźniejszego Tysiąc Osmset Czternastego Roku odłożył, na który to czas ażeby wszyscy Kredytorowie i Pretensorowie do majątku JW. Strawińskiego pretensorstwa mający sami obecnie lub przez Plenipotentow od siebie umocowanych z pretensjami swemi dla udowodnienia onych sub amissione iawili się ostrzega, i tём celem przez publiczne Gazety awizuje. Działo się na Sessyi Sądowej Januar: 20 dnia 1814 Roku w Otołczycach.

Jan Norwid Ziem: Pttu Borys: Sędzia Exdywiror.

Hipolit Korsak P. Z. Piń: Exdywizor.

Michał Domański R. Pttu Miń: Exdywizor.

3 Miński Rzymsko Katolicki Konsystorz w Sprawie o nieważność Matźństwa z Instancji urodzoney Zuzanny z Borowskich Piętrzeckiej przeciwko Urodzonemu Antoniemu Piętrzeckiemu byłemu Vice Regentowi Słuckiemu przez czas kilkuletni do Zony swęj niezgłaszającemu się, od dnia 25 Julii 1813 wyniesionej, po upływie pierwszego do rozprawy terminu w dacie 1 gbra 1813 przeznaczonego, a za pośrednictwem Rzymsko-Katolickich w Imperium Konsystorzow zwykłą koleją trzykrotnie ogłoszonego, skutkiem powtórney Rezolucyi 18 przeszłego Xbra położoney, przez niniejszą Publikatę zapowiada, iż iesliby Urodzony Piętrzecki stosownie do Ukazu 1764 Maia 20 w ciągu sześciu Miesięcy do odpowiedzi, i assystowania zezaczonemu Procederowi przez siebie lub prawnie umocowanego Plenipotenta, przed Sądem tego Konsystorza nie pojawi się. Sprawa chociażby pod niestanność onego bez dalszey odwołki kontynuowaną będzie — Dnia 25 Stycznia 1814 Roku. Sekretarz Wincenty Stefanowski.

O S W I A D C Z E N I A

3 Excerpt oświadczenia z Protokółu Potocznyego Ziem: Pttu Szawel: w dacie poniżej zapisanego et corunderu pod Urzędową Ziemi: tegoż Pttu Pieczęcią stronie jest wydaw.

Roku Tysiąc Osmset Czternastego Miesiąca Januaryi siódme-dnia.

Oświadczenie Imieniem JWW. JPP. Tadeusza i Angeli z Koszczycow Szemiothow Prezydent: Granicz: Pttu Szawel: i Wojskich Pttu Bosien: czyni się w rzeczy następney: WW. Kazimierz i H.

